

**SANOAT KORXONALARI MOLİYAVIY NATIJALARINI YAXSHILASH
VA UNDAN SAMARALI FOYDALANISH YO‘LLARI**

Shavqiyev Erkin

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

Iqtisodiyot fakulteti

Raqamli Iqtisodiyot kafedrası professori.

Misirbekova Madina Muxtorjon qizi

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

IK-122 guruh talabasi.

Annotatsiya. Ushbu maqolada sanoat korxonalari moliyaviy natijalarini yaxshilash va ularning moliyaviy resurslaridan samarali foydalanish yo‘llari tahlil etilgan. Korxonalarining moliyaviy holatini yaxshilash uchun innovatsion boshqaruv usullari, xarajatlarni optimallashtirish, investitsion faoliyatni rivojlantirish va moliyaviy rejalashtirish strategiyalari o‘rganilgan. Shuningdek, maqolada xalqaro tajriba asosida sanoat korxonalarining rentabelligini oshirish yo‘nalishlari taklif etilgan.

Kalit so‘zlar: Sanoat korxonalari, moliyaviy natijalar, rentabellik, investitsiyalar, xarajatlarni optimallashtirish, moliyaviy rejalashtirish, innovatsion boshqaruv.

Sanoat korxonalari mamlakat iqtisodiyotining muhim bo‘g‘ini hisoblanadi. Ularning samarali faoliyat yuritishi nafaqat korxona daromadlarini oshirish, balki umumiy iqtisodiy barqarorlikka ham bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Shuning uchun moliyaviy natijalarni yaxshilash va resurslardan samarali foydalanish muhim vazifalardan biridir. Ushbu maqolada sanoat korxonalarining moliyaviy natijalarini oshirish yo‘llari tahlil qilinadi.

Korxonaning moliyaviy natijasi uning ma'lum vaqtdagi moliyaviy faoliyati natijasidir. Bu kompaniya daromad olish uchun o‘z resurslaridan qanchalik samarali

foydalanishini ko'rsatadi. Moliyaviy natija ijobiy (foyda) yoki salbiy (zarar) bo'lishi mumkin. Ushbu ko'rsatkich kompaniyaning moliyaviy holatini va uning bozordagi istiqbollarini baholash uchun kalit hisoblanadi. Moliyaviy ko'rsatkichlar kompaniyaning daromad olish va xarajatlarini boshqarish qobiliyatini aks ettiradi, bu esa pirovardida uning barqarorligi va raqobatbardoshligiga ta'sir qiladi.

Boshqaruv qarorlarini qabul qilishda moliyaviy natijalar muhim rol o'ynaydi. Menejerlar ushbu ko'rsatkichdan joriy strategiyalarning samaradorligini baholash va kelajakdagi harakatlarni rejalashtirish uchun foydalanadilar. Investorlar va kreditorlar, shuningdek, kompaniyaga sarmoya kiritish xavfi va istiqbollarini baholash uchun moliyaviy natijalarga qarashadi. Ijobiy moliyaviy natija kompaniyaning sog'lom moliyaviy holatini ko'rsatadi, bu yangi investorlar va sheriklarni jalb qiladi.

Moliyaviy natijalar yalpi foyda, operatsion foyda va sof foyda kabi turli shakllarda taqdim etilishi mumkin. Ushbu shakllarning har biri o'z ma'nosiga ega va kompaniya moliyaviy faoliyatining turli tomonlarini tahlil qilish uchun ishlatiladi. Ushbu ko'rsatkichlarni tushunish menejerlar va tahlilchilarga ongli qarorlar qabul qilishda va moliyaviy natijalarni yaxshilash uchun strategiyalarni ishlab chiqishda yordam beradi.

Moliyaviy natijalarga ta'sir etuvchi omillar:

1. Tashqi omillar.

Iqtisodiy vaziyat: Mamlakatdagi va dunyodagi iqtisodiyotning holati kompaniyaning moliyaviy natijasiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin. Iqtisodiy inqirozlar, inflyatsiya va valyuta kurslarining o'zgarishi kompaniyaning daromadlari va xarajatlari ijobiy va salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Raqobat: Bozordagi raqobat darajasi ham muhim ro'l o'ynaydi. Yuqori raqobat kompaniyaning rentabelligini pasaytirishi mumkin, chunki u narxlarni pasaytirishga va marketing va reklama xarajatlarini oshirishga majbur bo'ladi.

2. Ichki omillar.

Boshqaruv samaradorligi: Kompaniyani boshqarish sifati uning moliyaviy natijalariga bevosita ta'sir qiladi. Samarali boshqaruv qarorlari xarajatlarni

optimallashtirish, daromadlarni oshirish va kompaniyaning umumiy faoliyatini yaxshilashga yordam beradi.

Mehnat unumdorligi: Yuqori mehnat unumdorligi daromadning oshishiga olib keladi. O'z xodimlarini o'qitish va rivojlantirishga sarmoya kiritadigan kompaniyalar ularning samaradorligini sezilarli darajada oshirishi va shuning uchun moliyaviy natijalarini yaxshilashi mumkin.

Innovatsiyalar va texnologiyalar: Yangi texnologiyalar va innovatsiyalarni joriy etish kompaniyaning samaradorligini oshirishi va moliyaviy natijalarini yaxshilashi mumkin. Innovatsion yechimlar biznes jarayonlarini optimallashtirish, xarajatlarni kamaytirish va daromadlarni oshirishga yordam beradi.

Sanoat korxonalari samarali faoliyat yuritishi va rivojlanishi uchun moliyaviy natijalarni yaxshilash muhim ahamiyatga ega. Buning uchun bir nechta asosiy strategiyalarni amalga oshirish zarur. Birinchidan, korxona uchun aniq moliyaviy re'ja va byudjet yaratish lozim. Byudjet orqali resurslar to'g'ri taqsimlanadi va har bir xarajatning maqsadga muvofiqligi ta'minlanadi. Moliyaviy nazorat va monitoring jarayonlarini muntazam ravishda olib borish orqali korxona moliyaviy holatini yaxshilash mumkin. Ikkinchidan, xarajatlarni optimallashtirishga e'tibor qaratish zarur. Ishlab chiqarish jarayonlarini yaxshilash, xom-ashyo va energiya sarfini kamaytirish orqali xarajatlarni qisqartirish mumkin. Bu, o'z navbatida, foyda ko'rsatkichlarini oshirishga yordam beradi. Samarali boshqaruv va texnologiyalardan foydalanish korxonaning rentabelligini oshiradi.

Sanoat korxonalari moliyaviy natijalarini yaxshilash yo'llari:

1. Xarajatlarni optimallashtirish.
 - Ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish va texnologik innovatsiyalarni joriy etish
 - Energiya va xomashyo sarfini kamaytirish
2. Investitsion faoliyatni rivojlantirish.
 - Uzoq muddatli investitsiyalar orqali ishlab chiqarish quvvatlarini oshirish

- Innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash va startaplar bilan hamkorlik qilish

3. Moliyaviy rejalashtirish va boshqaruvni takomillashtirish.

- Xarajat va daromadlarni rejalashtirishda zamonaviy tahliliy yondashuvlardan foydalanish

- Moliyaviy monitoring tizimi¹ni kuchaytirish va buxgalteriya hisobotlarini avtomatlashtirish

Xulosa qilib aytganda, sanoat korxonalari moliyaviy natijalarini yaxshilashning samarali usullari mavjud bo'lib, ularni to'g'ri amalga oshirish korxonalarning barqarorligini oshiradi. Xarajatlarni optimallashtirish, investitsion faoliyatni kengaytirish va moliyaviy boshqaruvni takomillashtirish natijasida korxonalarning rentabelligi oshadi. Shu bois, sanoat korxonalari innovatsion boshqaruv tamoyillariga asoslangan holda faoliyat yuritishlari maqsadga muvofiqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Faxriddinovich, U. M. F., Namoz o'g'li, Q. T., & Qalandar o'g'li, S. F. (2024). O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOT VA SANOATNING UYG'UNLIGI. YANGI O'ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI, 1(4), 551-556.
2. INDEPENDENT THINKING OF STUDENTS USING INTERACTIVE METHODS IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS. International Journal of Studies in Advanced Education, 2(05), 73—75.5.

¹ INDEPENDENT THINKING OF STUDENTS USING INTERACTIVE METHODS IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS. International Journal of Studies in Advanced Education, 2(05), 73—75.5.